

CZU: 37(480)

FENOMENUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI FINLANDEZ: ELEMENTELE-CHEIE

Abstract: In his article "The phenomenon of the Finnish Education – the Key Elements" the author Ilie Nasu describes the basic elements of the educational system in Finland, which according to the international rating is presented as one of the most efficient educational systems in the world.

For the most part the Finnish school excludes / ignores the traditionalism of the European schools, proposing instead a strictly individualized / differentiated educational process, combined with high level of responsibility of the student's teacher for the destiny of the future citizen of the country.

Paradoxically, the results achieved by the students of the Finnish school seem incredible when one realizes that the evaluation process is practically excluded in the course of the school life; there is only an exam at the age of 16, and even then it is conducted peacefully, without stress and negative emotions ... without surveillance cameras, checks and enhanced security - which, unfortunately, is practiced in the Republic of Moldova.

Keywords: education, schools, educational process, students, evaluation, responsibility.

1. Cuvînt introductiv

Corespunzător reitingului mondial efectuat de Economist Intelligence Unit sistemul de învățămînt finlandez este recunoscut ca cel mai efektiv sistem din lume: elevii din Finlanda au demonstrat cel mai înalt nivel de cunoștințe în cercetarea internațională PISA: ei au demonstrat că sînt cei mai intensivi cititori ai planetei, dețin locul 2 la științe și locul 5 la matematică.

Incredibil, dar, demonstrînd așa rezultate înalte, elevii finlandezi sînt preocupați de studii cel mai puțin timp, statul finlandez cheltuie sume mult mai modeste comparativ cu alte țări.

2. Țara Finlanda

Una din cele mai nordice țări din lume (după Islandia). Suprafața – 337 032 km². Lungimea Sud – Nord: 1160 km. Lățimea Est – Vest: 540 km. Densitatea populației: 16 persoane la km². Populația: mai mult de 5 000 000 de locuitori. O treime din suprafața țării se află după Cercul Polar de Nord.

Mai mult de 9% din suprafața țării (în unele raioane – 50%) este acoperită cu apă 60 000 de lacuri. La Sud vara soarele luminează – 17 ore, după Cercul Polar – 24 ore (73 zile). Zăpada se menține: la Sud – 5 luni, la Nord – 7 luni. Temperatura medie: februarie – (-3, -14), iunie – (+13, +17).

3. Structura sistemului de învățămînt (Conform clasificării ISCED, 1997):

Educația preșcolară 0 – 5 ani;

Instruirea preșcolară 6 ani;

Școala generală obligatorie 7 – 16 ani;

Școala medie (liceu) sau învățămîntul profesional 17– 19 ani;.

Studiile superioare (I treaptă) – Bacalavr 20 – 24 ani;

Studii superioare (II treaptă) – Magistru 25 – 26 ani;

Doctorat.

4. Principiile de bază:

1. Egalitatea:

Toate școlile se bucură de același respect. Toate obiectele sînt de aceeași importanță. Toți părinții sînt egali. Toți elevii sînt egali – nu se admite clasificarea, divizarea elevilor în elevi „buni”, „puternici”... „slabi”... – fiecare elev cu potențialul său este respectat și este important pentru școală, societate. Toți profesorii sînt, de asemenea, egali – fiecare contribuie la formarea viitorilor membri ai societății. Toți actorii școlii: elevi, părinți, profesori sînt egali în drepturi, se bucură de autoritate și respect.

2. Statul asigură totul:

Elevii primesc gratuit de la stat toate cele necesare pentru a învăța: rechizitele școlare, inclusiv Laptop, tablete, ciupici, prosop pentru duș după educația fizică...

Prînzul cu meniu individualizat îl așteaptă la masa sa în cantină pentru ora stabilită. Toate excursiile, activitățile extrașcolare sînt finanțate de către stat.

Elevii care locuiesc mai departe de 2 km de la școală sînt asigurați cu transport gratis, inclusiv taxi.

3. Elevul – personalitatea centrală:

Fiecare elev studiază și se dezvoltă în ritm individual – practic fiecare elev *învață în mod* individualizat. Profesorul este persoana de susținere, de motivare a elevilor în acest proces. După necesitate pot fi organizate activități adăugătoare de repetare, corecție în grupe mici sau individuale.

Lucrul adăugător cu repetitori în afara școlii nu se practică – totul este asigurat de către profesorii școlii în cadrul lecțiilor.

4. Pragmatic

Absolvenții școlii pot fi pregătiți pentru viață sau pentru examene! Sistemul finlandez de învățămînt a ales – pentru VIAȚĂ!!! Elevii claselor a I-a – a VI-a nu sînt notați. Elevii claselor a VII-a – IX-a se bucură de note verbale: f. bine, bine....

Elevii școlii finlandeze nu susțin examene – un singur examen – la finele școlii medii! Rezultatele nu sînt importante! Nimeni nu raportează nimănui rezultatele! Lucrări de control – foarte rar – decide profesorul. Elevii studiază de ce vor avea nevoie în viață! (logaritm, sincrofazatron.. Nu! Procentul impozitului, site – internet, prețul mărfii după reducere... – DA!

5. Încredere

Programa de studii este unică! Fiecare pedagog decide individual ce metodă, principiu va folosi. Nimeni nu controlează. Inspectori, direcții de învățămînt nu există. Elevul decide singur cu ce se va ocupa, profesorul consultă. Timpul este utilizat rațional.

6. Învață cel ce dorește să învețe.

Pedagogul doar stimulează, orientează, susține. Orientarea de bază – practica vieții (... nu toți vor construi avioane, cineva trebuie să conducă și autobuze). Lucrul cel mai important este de a „găsi” locul viitor al elevului în viață. Prin discuții, testări elevii sînt selectați în cei ce vor pleca în liceu sau la profesie. Un specialist aparte – „profesorul viitorului” – contribuie esențial la această orientare a elevilor pe cîmpul de viață. Regimul școlar este obligatoriu pentru toți elevii – toate orele vor fi asistate. Nu înveți – vei fi repetent. Repetențierea nu afectează pe nimeni: nici pe profesor, nici pe elev, nici pe părinte, nici școala... Clasa a 10-a un an suplimentar, nu obligatoriu, pentru a se pregăti mai bine pentru etapa următoare de studii.

7. *Independența*

Crezul finilor – școala pregătește elevul pentru o viață de succes! Profesorul nu povestește materialul nou – totul este în manual. El consultă, stimulează elevul la învățare. Fiecare elev de sine stătător acumulează cunoștințe. Elevul este orientat să știe a folosi cele necesare pentru a căuta/găsi informația de care are nevoie. Conflictul elevii le rezolvă singuri – o pregătire către o activitate practică în societate.

5. **Generalități:**

1. **Organizarea**

Școala finlandeză este UNICĂ!, dar organizată DIFERIT. Primul sunet – prima zi de studii a anului școlar, organizată tradițional în diferite țări, în Finlanda nu există. Începutul anului de studiu – 6-8 august. Sfârșitul anului de studii – finele lunii mai. Vacanțe: 3-4 zile toamna, 2 săptămâni la Crăciun. Februarie – 1 săptămână – toți pe schiuri, 1 săptămână – la Paște. Săptămâna de lucru de 5 zile. Vinerea – zi scurtă. Cea mai mare școală are 960 elevi. Cea mai mică – 11 elevi.

2. **Conținuturi**

Clasele I-a și a II-a: limba (finlandeză), citirea, matematica, științele naturii, religia (după credința sa) sau „Despre viață” pentru cei indiferenți față de religie, muzica, desenul, munca și cultura fizică. **Concomitent pot fi studiate câteva discipline.**

Casele a III-a și a IV-a: Încep a studia l. engleză, în cl. a IV-a, la alegere, adăugător se studiază: franceza, suedeza, germana sau rusa. La alegere: utilizarea computerului, lucrul cu lemnul, activitatea corală, instrumentele muzicale – în 9 ani de studii elevul practică toate instrumentele muzicale.

Clasa a V-a: biologia, geografia, fizica, chimia, istoria. **Toate lecțiile sînt promovate de aceiași profesor!** Cultura fizică: 1-3 ori în săptămână. Dușul după lecția de cultură fizică este obligatoriu! Profesorii specialiști pentru fiecare obiect școlar – începînd cu clasa a VII-a.

Clasele a VII-a – a IX-a: Limba și lit. finlandeză, suedeza, engleza, matematica, biologia, geografia, fizica, chimia, bazele sănătății, religia sau „Despre viață”, muzica, desenul și artele, cultura fizică. La alegere: munca (fără divizare: băieți, fete) – bucătărie, menaj, prelucrarea lemnului, în cl. a IX-a, 2 săptămâni la locul de muncă – practica la întreprinderi.

3. **Evaluarea**

Sistemul de evaluare este de 10 puncte. Elevii claselor I-a – a III-a nu sînt notați. Elevii claselor a IV-a – a VI-a se notează doar cu note verbale: f. bine, bine, suficient, slab. Notele nu influențează reputația profesorului, școlii, elevului. Notele verbale sînt un indicator pentru elev de a tinde la mai mult. Toate școlile sînt conectate la sistemul electronic de stat „Wilma”, care permite ca părinții, personalizat, să aibă acces la agenda elevului. Se scriu notele, absențele, descrierea vieții elevului. În această agendă, pedagogul, medicul, lucrătorul social, „profesorul viitorului” scriu informație pentru părinți.

6. **Totul într-o frază!**

- Învățămîntul finlandez este asigurat de stat la 100%;
- Planul național de studii – doar recomandări generale pentru profesor;
- Toți profesorii în mod obligatoriu au calificativul MAGISTRU;
- 66% din absolvenții școlii de bază urmează studiile în colegiu;
- 93% din finlandezi absolvesc școala medie;
- Toți copiii: mai inteligenți, mai puțin inteligenți, studiază în aceeași clasă;
- Orientarea de bază – dezvoltarea la maxim posibil a potențialului copilului. Însușirea maximă a materialului – la dorința și posibilitatea elevului, doar pentru pretenții de studii liceale;
- 30% din elevii școlii profită de ajutor suplimentar în cei 9 ani de studii;
- Diferența dintre elevii „puternici” și cei „slabi” – cea mai mică în lume;
- Statutul profesorului este echivalent cu cel al juristului sau al medicului în societate.
- Salariul profesorului – aproximativ 5000 euro lunar cu impozit (30%);
- Plată adăugătoare pentru munca pedagogică nu există;
- Profesorul se află în școală 4 ore și 2 ore săptămînal sînt consacrate pentru perfecționare.

7. **Pînă la mici detalii!**

- Uniforma școlară nu este. Încălțăminte de schimb – Da!
- La lecții elevii se așază unde le este comod: jos, divan, covor...

- Lucrul „la tablă”, interogarea elevilor – nu se practică!
- Lucrul pentru acasă – foarte rar!
- Lecția poate fi în curtea școlii, la iarbă verde... – profesorul decide de sine stătător.
- Elevul primește totul de la școală! Inclusiv ștergar, ciupici pentru bazin.
- În cantina școlii elevul se așază ca și în clasă – la locul său!!!
- Meniul – personalizat! Elevul alege din timp bucatele pe Internet.
- Școala este fără gard, fără pază. Intrarea conform orarului. Lacăt electronic.

8. Avem părerea că:

- Școala finlandeză asigură elevilor o viață fără stres, liberă, plăcută, interesantă.
- Evaluarea, examenele nu mai prezintă stres pentru elev, părinte, societate. Copilul este responsabil de destinul său.
- Liniștiți, fericiți, înțelegători, copiii finlandezi citesc cărți, privesc filme fără traducere în limba finlandeză, se joacă la calculator, călătoresc, compun muzică, piese teatrale, cântă, se bucură de viață! și dovedesc să învețe și să devină cetățeni destoinici ai țării Finlanda!

Sursă informativă:

1. Site-ul Ministerului Educației și Culturii Finlandei: <http://www.minedu.fi/OPM/?lang=en>